Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 σχετικά με πρόσθετη ευελιξία για την αντιμετώπιση των συνεπειών της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας — FAST (ευέλικτη βοήθεια για εδάφη) — CARE»

[COM(2022) 325 final — 2022/0208 (COD)]

(2022/C 486/20)

Εισηγήτρια: η κ. **Elena-Alexandra CALISTRU**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 4.7.2022
	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 15.7.2022
Νομική βάση	Άρθρα 177 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	9.9.2022
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	21.9.2022
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	572
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας	
(υπέρ/κατά/αποχές)	189/0/1

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1. Μέσω της πρότασής της FAST-CARE, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει λάβει τα απολύτως απαραίτητα πρόσθετα μέτρα για να βοηθήσει τα κράτη μέλη, τις τοπικές αρχές και τους εταίρους της κοινωνίας των πολιτών να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί θερμά αυτή τη νέα ολοκληρωμένη δέσμη μέτρων που επεκτείνει τη στήριξη που ήδη παρέχεται στο πλαίσιο της δράσης συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE) με την παροχή περαιτέρω στήριξης και μεγαλύτερης ευελιξίας στο πλαίσιο της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής.

1.2. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει επίσης ότι οι άμεσες και οι έμμεσες επιπτώσεις της απρόκλητης εισβολής στις 24 Φεβρουαρίου οδήγησαν σε συνεχή αύξηση του αριθμού των προσφύγων που φθάνουν σε όλα τα κράτη μέλη, αλλά ιδίως στα σύνορα της ΕΕ, και ότι, ως εκ τούτου, απαιτείται περαιτέρω δράση. Η τρέχουσα κατάσταση είναι πρωτοφανής και απαιτεί την εφαρμογή κάθε δυνατού μέτρου που αρμόζει στην περίσταση, σε αυτές τις ιδιαίτερες συνθήκες. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η FAST-CARE ανταποκρίνεται στις συνθήκες αυτές προσφέροντας πρόσθετη χρηματοδότηση για τις μεταναστευτικές προκλήσεις που προκύπτουν από τη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας, αλλά και συμβάλλοντας στον μετριασμό της καθυστερημένης υλοποίησης των έργων λόγω των συνδυασμένων επιπτώσεων της νόσου COVID-19 και του υψηλού ενεργειακού κόστους και της έλλειψης πρώτων υλών και εργατικού δυναμικού που προκαλεί ο πόλεμος.

1.3. Η ΕΟΚΕ έχει κατ' επανάληψη τονίσει την ανάγκη για άμεση και αποτελεσματική απάντηση με κάθε δυνατό μέσο. Οι συνεχείς προσπάθειες για διασφάλιση ευελιξίας όσον αφορά τη χρηματοδότηση πρέπει να εξασφαλίσουν την αποτελεσματικότερη δυνατή υλοποίηση των επενδύσεων της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2014-2020 και να διασφαλίσουν επίσης την ομαλή έναρξη των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσωρινή δυνατότητα συγχρηματοδότησης κατά 100 % από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την υλοποίηση προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής. Η δυνατότητα πρόσθετων μεταφορών κονδυλίων μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής, καθώς και μεταξύ κατηγοριών περιφερειών, επικροτούνται επίσης.

1.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί θερμά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει το μεγάλο βάρος που επωμίζονται οι τοπικές αρχές και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στις τοπικές κοινότητες για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων που προκύπτουν από τη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη διάταξη σύμφωνα με την οποία ένα ελάχιστο ποσοστό στήριξης ύψους 30 % στο πλαίσιο των σχετικών προτεραιοτήτων θα πρέπει να προβλεφθεί για τις τοπικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι αυτοί οι τύποι δικαιούχων λαμβάνουν κατάλληλο μερίδιο από τους εν λόγω πόρους, δεδομένου του ενεργού ρόλου τους σε δράσεις

υποδοχής και ένταξης των προσφύγων. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό μπορεί να είναι υπερβολικά χαμηλό για τις χώρες που φιλοξενούν μεγάλο αριθμό προσφύγων· ως εκ τούτου, θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω η δυνατότητα αύξησης του επιπέδου αυτού του ποσοστού στήριξης για τις χώρες που συνορεύουν με την Ουκρανία.

1.5. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι ΜΚΟ και οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν καίριο ρόλο, τόσο ως οργανώσεις υλοποίησης όσο και ως πολύτιμοι εταίροι στην παρακολούθηση της υλοποίησης των εν λόγω προγραμμάτων, και η ΕΟΚΕ είναι πρόθυμη να διευκολύνει μια περαιτέρω συζήτηση σχετικά με τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων είτε στην ΕΕ είτε στην Ουκρανία. Η κοινωνία των πολιτών έχει αποδείξει την αποτελεσματικότητά της όσον αφορά την άμεση ανταπόκριση κατά τα πρώτα στάδια του πολέμου, και με επαρκείς πόρους θα αποτελέσει ισχυρό σύνδεσμο μεταξύ των επιτόπιων αναγκών και του υψηλού επιπέδου πολιτικού προβληματισμού τους. Η ΕΟΚΕ εξακολουθεί να επιδιώκει μια πιο εμπεριστατωμένη συμμετοχή στην άμεση αντίδραση και μια καλύτερη μακροπρόθεσμη συμβολή στον καθορισμό του θεματολογίου ένταξης καθώς συνεχίζεται ο πόλεμος.

1.6. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εξαιρεθούν τα κράτη μέλη από την ανάγκη συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να ανακατευθύνουν κονδύλια μεταξύ θεματικών στόχων εντός της ίδιας προτεραιότητας και εντός του ίδιου Ταμείου και της ίδιας κατηγορίας περιφέρειας, δεδομένων των ταχέως εξελισσόμενων αλλαγών στην κατάσταση επί τόπου. Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τη διάταξη που επιτρέπει την επιλεξιμότητα έκτακτων δαπανών για ολοκληρωμένες ή πλήρως εκτελεσθείσες πράξεις από την ημερομηνία της εισβολής.

1.7. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση τον συνδυασμό ολοκληρωμένων μέτρων που λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες σε μικροοικονομικό ή σε ατομικό επίπεδο (π.χ. παράταση της διάρκειας και αύξηση του νεοσυσταθέντος μοναδιαίου κόστους που επιτρέπει την κάλυψη των βασικών αναγκών και τη στήριξη των ατόμων στα οποία χορηγείται προσωρινή προστασία), καθώς και τις ανάγκες σε μακροοικονομικό επίπεδο ή σε επίπεδο κρατών μελών (π.χ. διευκόλυνση της σταδιακής υλοποίησης πράξεων από τα προγράμματα της περιόδου 2014-2020 σε εκείνα της περιόδου προγραμματισμού 2021-2027 για την κάλυψη περισσότερων πράξεων που αντιμετωπίζουν καθυστερήσεις, χωρίς να επηρεάζονται οι υποχρεώσεις των κρατών μελών να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης και τους στόχους συνεισφοράς για το κλίμα).

1.8. Λαμβάνονται επίσης δεόντως υπόψη οι διατάξεις που αποσκοπούν στην ελάφρυνση του διοικητικού φόρτου για τα κράτη μέλη, καθώς και οι δεσμεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να βοηθήσει τους δικαιούχους και τα ενδιαφερόμενα μέρη με την παροχή πρόσθετης στήριξης και καθοδήγησης, για παράδειγμα όσον αφορά τη διαχείριση δημόσιων συμβάσεων που υφίστανται υπερβάσεις κόστους, καθώς και άλλα μη νομοθετικά μέτρα και καθοδήγηση. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, τις τοπικές αρχές και την κοινωνία των πολιτών για την εξάλειψη όλων των πιθανών περιττών διοικητικών επιβαρύνσεων, παρέχοντας παράλληλα πλήρη διαφάνεια όσον αφορά την κατανομή και την εκτέλεση των μέτρων για την αντιμετώπιση των συνεπειών του πολέμου στην Ουκρανία. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης την ανάγκη για ενεργότερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών και των κοινωνικών εταίρων από την ΕΕ και την Ουκρανία, προκειμένου να διασφαλιστούν ο αποτελεσματικός σχεδιασμός, η διαχείριση και η παρακολούθηση των πόρων και να εξασφαλιστεί ότι οι πόροι θα φτάσουν σε εκείνους που τους έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, εκεί όπου χρειάζονται περισσότερο.

1.9. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι πρέπει να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ). Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να τροποποιήσει τον κανονισμό για το ΠΔΠ, ώστε να βελτιστοποιηθούν οι υπόλοιποι πόροι για την περίοδο 2014-2020 και να καταστεί δυνατή η ομαλή μετάβαση στο πρόγραμμα 2021-2027. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, αν και η ΕΟΚΕ ανέκαθεν ζητούσε τη μέγιστη δυνατή ευελιξία ([1]) σε όλα τα επίπεδα από την αρχή έως τη λήξη των προγραμμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή χρήση των διαθέσιμων πόρων, καθώς οι άμεσες και οι έμμεσες συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία συνεχίζουν να αυξάνονται, θεωρεί ότι μπορεί επίσης να είναι αναγκαία η προσθήκη νέων καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων ([2]). Μια πιθανή λύση που έχει προτείνει στο παρελθόν η ΕΟΚΕ είναι η δημιουργία χωριστού ταμείου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανασυγκρότηση και την ανάπτυξη της Ουκρανίας, το οποίο θα συμπληρώνει τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη στήριξη των κρατών μελών που πλήττονται από τον πόλεμο ([3]).

([1]) Βλ. έγγραφο θέσης της ΕΟΚΕ με θέμα *COVID-19: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία — Έκτακτη ευελιξία*.

([2]) Στις γνωμοδοτήσεις της, η ΕΟΚΕ έχει επανειλημμένα τονίσει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι το ΠΔΠ 2021-2027 παρέχει τη δυνατότητα προσθήκης νέων καινοτόμων χρηματοδοτικών μέσων, πέραν των εξής: *Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ)* (ΕΕ C 364 της 28.10.2020)· *COVID-19: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία — Έκτακτη ευελιξία· Κανονισμός σχετικά με την πρωτοβουλία επενδύσεων για την αντιμετώπιση του κορονοϊού·Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (ΤΕΒΑ)/ Κρίση COVID-19*.

([3]) Βλ. γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα την *8η έκθεση για τη συνοχή* (ΕΕ C 323 της 26.8.2022, σ. 54).

1.10. Η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εγκρίνουν χωρίς χρονοτριβή τον κανονισμό ούτως ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία υιοθέτησής του το συντομότερο δυνατόν. Το μέγεθος της πρόκλησης απαιτεί συλλογική και πιο συντονισμένη αντίδραση, ιδίως με την ταχεία προσέγγιση της χειμερινής περιόδου.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. Από τις 24 Φεβρουαρίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υποβάλει σειρά προτάσεων, στο πλαίσιο της δράσης συνοχής για τους πρόσφυγες στην Ευρώπη (CARE), προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κονδύλια που διατίθενται στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2014-2020 και των προγραμμάτων του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους, καθώς και η προχρηματοδότηση στο πλαίσιο των προγραμμάτων REACT-EU, θα κινητοποιηθούν ταχέως για την αντιμετώπιση των άμεσων συνεπειών του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, επιτρέποντας παράλληλα στα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για να διασφαλίσουν μια πράσινη, ψηφιακή και ανθεκτική ανάκαμψη των οικονομιών τους από την κρίση που προκάλεσε η πανδημία COVID-19.

2.2. Ωστόσο, καθώς οι ανάγκες εξακολουθούν να αυξάνονται, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι περιφέρειες της ΕΕ κάλεσαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει νέες πρωτοβουλίες εντός του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τη στήριξη των προσπαθειών των κρατών μελών στον τομέα αυτό. Τώρα απαιτείται στήριξη για τις μακροπρόθεσμες ανάγκες των εκτοπισμένων αμάχων, οι οποίοι θα πρέπει να βοηθηθούν στην ένταξή τους μέσω της παροχής στέγης και υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και της πρόσβασης στην απασχόληση και την εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στα κράτη μέλη της ΕΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτό το ζήτημα της κάλυψης των μακροπρόθεσμων αναγκών των προσφύγων επηρεάζει κοινότητες που έχουν ήδη πληγεί σοβαρά από την πανδημία COVID-19 (π.χ. η επιβάρυνση του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης), αλλά δημιουργεί επίσης νέα προβλήματα, όπως οι πτυχές των πολιτικών παρεμβάσεων που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου (π.χ. πολύ λίγα παιδιά εγγράφονται σε σχολεία, γεγονός που εμποδίζει σημαντικά την επαγγελματική ένταξη των γυναικών).

2.3. Ο πόλεμος έχει προκαλέσει σημεία συμφόρησης στην αλυσίδα εφοδιασμού και ελλείψεις εργατικού δυναμικού. Επίσης έχει επιδεινώσει τις αυξήσεις των τιμών των βασικών εμπορευμάτων, μεταξύ άλλων για την ενέργεια και τα υλικά. Η κατάσταση αυτή έρχεται να προστεθεί στις συνέπειες της πανδημίας, ασκώντας πρόσθετη πίεση στους δημόσιους προϋπολογισμούς και περαιτέρω καθυστερήσεις στις επενδύσεις, ιδίως σε υποδομές.

2.4. Η δέσμη μέτρων FAST-CARE εισάγει αρκετές σημαντικές αλλαγές στη νομοθεσία για την πολιτική συνοχής για τις περιόδους 2014-2020 και 2021-2027 προκειμένου να επιταχυνθεί και να απλουστευτεί περαιτέρω η στήριξη που παρέχουν τα κράτη μέλη στην ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών, συνεχίζοντας παράλληλα την παροχή βοήθειας για την ανάκαμψη των περιφερειών από την πανδημία της COVID-19.

2.5. Πρέπει να εξασφαλιστεί περισσότερη στήριξη σε όσους υποδέχονται εκτοπισθέντες —κράτη μέλη, τοπικές αρχές και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών— μέσω των ακόλουθων μέτρων:

— οι πληρωμές προχρηματοδότησης θα πρέπει να αυξηθούν κατά επιπλέον 3,5 δισ. ευρώ που πρέπει να καταβληθούν το 2022 και το 2023, γεγονός που θα παράσχει ταχεία πρόσθετη ρευστότητα σε όλα τα κράτη μέλη·

— η δυνατότητα συγχρηματοδότησης κατά 100 % από την ΕΕ κατά την περίοδο 2014-2020 θα πρέπει να επεκταθεί πλέον σε μέτρα που προωθούν την κοινωνικοοικονομική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών·

— η ίδια δυνατότητα να επεκταθεί επίσης στα προγράμματα της περιόδου 2021-2027, τα οποία θα επανεξεταστούν έως τα μέσα του 2024·

— το ποσό του απλουστευμένου μοναδιαίου κόστους για την κάλυψη των βασικών αναγκών των προσφύγων, το οποίο ορίστηκε σε 40 ευρώ στο πλαίσιο της CARE, θα πρέπει να αυξηθεί σε 100 ευρώ ανά εβδομάδα ανά άτομο και οι δαπάνες αυτές μπορούν να ζητηθούν για μέγιστο διάστημα 26 εβδομάδων, από 13 εβδομάδες που ισχύει σήμερα·

— η δυνατότητα διασταυρούμενης χρηματοδότησης που έχει ήδη χορηγηθεί στο πλαίσιο της CARE μεταξύ του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ θα επεκταθεί. Αυτό σημαίνει ότι το Ταμείο Συνοχής μπορεί πλέον να κινητοποιήσει πόρους για την αντιμετώπιση των συνεπειών των μεταναστευτικών προκλήσεων·

— οι δαπάνες για δράσεις αντιμετώπισης των μεταναστευτικών προκλήσεων μπορούν πλέον να δηλωθούν αναδρομικά για επιστροφή, ακόμη και όταν η δράση έχει ήδη ολοκληρωθεί.

2.6. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι επενδύσεις πραγματοποιούνται εκεί όπου είναι περισσότερο αναγκαίες, η FAST-CARE εισάγει δύο σημαντικές αλλαγές:

— Τουλάχιστον το 30 % των πόρων που κινητοποιούνται από τις δυνατότητες ευελιξίας που παρέχονται προτείνεται να διατεθεί σε δράσεις τις οποίες διαχειρίζονται οι τοπικές αρχές και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στις τοπικές κοινότητες, έτσι ώστε όσοι αναλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των προσπαθειών να λαμβάνουν επαρκή στήριξη.

— Τα προγράμματα μπορούν να στηρίζουν δράσεις εκτός του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του προγράμματος, αλλά εντός του κράτους μέλους, αναγνωρίζοντας ότι οι πρόσφυγες μετακινούνται συχνά εντός των κρατών μελών.

2.7. Όσον αφορά την πρακτική στήριξη για την επίλυση του προβλήματος της καθυστερημένης υλοποίησης, τα έργα ύψους άνω του 1 εκατ. ευρώ (ιδίως εκείνα που αφορούν τις υποδομές), τα οποία υποστηρίζονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020 αλλά δεν μπόρεσαν να ολοκληρωθούν εγκαίρως λόγω αύξησης των τιμών και έλλειψης πρώτων υλών και εργατικού δυναμικού, μπορούν να συνεχίσουν να λαμβάνουν στήριξη στο πλαίσιο των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027, ακόμη και αν δεν θα ήταν επιλέξιμα σύμφωνα με τους κανόνες επιλεξιμότητας για την περίοδο 2021-2027.

3. **Ειδικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση προσαρμοσμένων και αποτελεσματικών μέσων παροχής χρηματοδοτικής στήριξης για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ρωσικής στρατιωτικής επίθεσης, οι οποίες έχουν οξυνθεί ως προς την εμβέλεια και ο αντίκτυπός τους έχει διευρυνθεί. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν συνεχείς σημαντικές εισροές ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη ρωσική επίθεση. Η κατάσταση αυτή έρχεται να προστεθεί στις συνέπειες της πανδημίας COVID-19, ιδίως στη διαταραχή των αξιακών αλυσίδων, γεγονός που θέτει σε κίνδυνο τους δημόσιους προϋπολογισμούς που είχαν επικεντρωθεί στην ανάκαμψη της οικονομίας, ενέχει όμως επίσης και τον κίνδυνο καθυστέρησης των επενδύσεων, ιδίως σε υποδομές.

3.2. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει επίσης ότι, καθώς οι άμεσες και οι έμμεσες επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία εξακολουθούν να αυξάνονται σε όλα τα κράτη μέλη, είναι ζωτικής σημασίας να εξασφαλιστούν τα μέσα για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών προκλήσεων και των διαταραχών της αγοράς μέσω ενός μείγματος χρηματοδότησης, διαδικασιών και τεχνικής βοήθειας, σε συνδυασμό με ευελιξία και ταχεία αντίδραση.

3.3. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί απολύτως ότι η χρηματοδότηση πρέπει να είναι διαθέσιμη μέσω ειδικής αναθεώρησης του ισχύοντος δημοσιονομικού πλαισίου, προκειμένου να αποφευχθεί η διακοπή της χρηματοδότησης, η οποία είναι απαραίτητη για τα βασικά μέτρα μετριασμού της κρίσης και αρωγής των απόρων. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη συστήσει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ([4]) τη διάθεση πρόσθετων πόρων στα κράτη μέλη ως άμεση προχρηματοδότηση.

3.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η δυνατότητα χρήσης της συγχρηματοδότησης έως και κατά 100 % επεκτάθηκε για τα εν λόγω μέτρα και στη λογιστική χρήση που λήγει στις 30 Ιουνίου 2022, προκειμένου να συμβάλει στην ελάφρυνση της επιβάρυνσης των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών, ενώ η σημαντική αύξηση της προχρηματοδότησης ([5]) από τους πόρους REACT-EU παρείχε στα κράτη μέλη την αναγκαία ρευστότητα για την κάλυψη των πλέον επιτακτικών αναγκών.

3.5. Η ΕΟΚΕ εκφράζει επίσης την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση ποσοστού συγχρηματοδότησης έως 100 % για τις προτεραιότητες που προωθούν την κοινωνικοοικονομική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών στο πλαίσιο των προγραμμάτων της περιόδου 2021-2027. Παρά το γεγονός ότι η πρόταση αυτή λήγει στις 30 Ιουνίου 2024, η δυνατότητα επανεξέτασής της με βάση τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε και παρατάθηκε, εάν αποδειχθεί αποτελεσματική, προσφέρει έναν χάρτη πορείας για μεγαλύτερη ευελιξίας και τη διάθεση μεγαλύτερης ρευστότητας όταν εμφανίζονται επείγουσες χρηματοδοτικές ανάγκες.

3.6. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει ένθερμα τη διάταξη σύμφωνα με την οποία τουλάχιστον το 30 % της στήριξης για τις θιγόμενες προτεραιότητες θα πρέπει να χορηγείται σε δικαιούχους που είναι τοπικές αρχές, κοινωνικοί εταίροι και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε τοπικές κοινότητες, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω κατηγορίες δικαιούχων λαμβάνουν κατάλληλο μερίδιο των πόρων αυτών, δεδομένου του ενεργού ρόλου τους σε δράσεις υποδοχής και ένταξης των προσφύγων. Ωστόσο, το ποσοστό μπορεί να είναι υπερβολικά χαμηλό για τις χώρες που συνορεύουν με την Ουκρανία και φιλοξενούν σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων. Ως εκ τούτου, ακόμη και αν το επίπεδο είναι ελάχιστο, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η αύξηση της χρηματοδότησης, με τουλάχιστον το 50 % της στήριξης για τη δεδομένη προτεραιότητα να χορηγείται σε δικαιούχους που είναι τοπικές αρχές και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στις τοπικές κοινότητες.

3.7. Η ΕΟΚΕ κατανοεί την ανάγκη διατήρησης των αρχικών στόχων της πολιτικής συνοχής και το γεγονός ότι αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει πανάκεια για όλες τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που ενδέχεται να προκύψουν. Για τον σκοπό αυτό, οι διατάξεις που περιορίζουν το συνολικό ποσό που έχει προγραμματιστεί για τις προτεραιότητες ένταξης των προσφύγων σε ένα κράτος μέλος στο 5 % του αρχικού εθνικού κονδυλίου του εν λόγω κράτους μέλους από τον συνδυασμό του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ+ κρίνονται συνετές. Ωστόσο, τα εν λόγω κατώτατα όρια θα πρέπει να υπόκεινται σε προηγούμενη επανεξέταση προκειμένου να αφεθούν επαρκή διαθέσιμα περιθώρια, εάν χρειαστεί, ιδίως για τις όμορες χώρες. Είναι σαφές ότι οι προκλήσεις για τις χώρες που φιλοξενούν τη μεγάλη πλειονότητα των προσφύγων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία είναι μεγαλύτερες από ό,τι για άλλα κράτη μέλη της ΕΕ. Ως εκ τούτου, τα ποσοστιαία όρια θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις επί τόπου πραγματικότητες και τις διαφορές μεταξύ των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα διάφορα κράτη μέλη.

([4]) Έγγραφο θέσης της ΕΟΚΕ με θέμα *REACT-EU*.

([5]) Σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, η ΕΟΚΕ έχει υποστηρίξει με συνέπεια ότι η ποσοστιαία αύξηση των προκαταβολών ή των προχρηματοδοτήσεων πρέπει να επικροτηθεί, αλλά ότι πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η όσο το δυνατόν ταχύτερη κινητοποίηση των χρηματοδοτικών πόρων. Όπως αναφέρεται στο έγγραφο θέσης της ΕΟΚΕ με θέμα *Χρηματοδοτική ενίσχυση σε κράτη μέλη που έχουν πληγεί από σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας*.

3.8. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεργαστεί στενά με τα κράτη μέλη, τις τοπικές αρχές και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για την αποτελεσματικότερη και ταχύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων στήριξης των Ουκρανών προσφύγων που προσφέρει η FAST-CARE. Ενώ ο κανονισμός καλεί τα κράτη μέλη να υποβάλουν έκθεση σχετικά με την εκπλήρωση της προϋπόθεσης του 30 % στην τελική έκθεση υλοποίησης, η ΕΟΚΕ ζητεί τη συνεχή υποβολή εκθέσεων, καθώς και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στην παρακολούθηση της εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων.

3.9. Τα ανωτέρω ισχύουν επίσης για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την εποπτεία των προγραμμάτων που συνδέονται με την άσκηση της πολιτικής συνοχής, καθώς και για τη διαδικασία επιλογής των προς εκτέλεση έργων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στον κίνδυνο μετατροπής της πολιτικής συνοχής σε μια σειρά κατακερματισμένων αντιδράσεων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που έχουν κλονίσει την ήπειρό μας.

3.10. Η δημιουργία σαφούς συνέργειας μεταξύ των αρχών της πολιτικής συνοχής και των βασικών στόχων της πολιτικής και της νέας κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής πραγματικότητας όσον αφορά τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού, τις δυσκολίες στην αλυσίδα εφοδιασμού και την αύξηση των τιμών και του κόστους της ενέργειας θα πρέπει να αποτελέσει βασικό μέλημα για την επίτευξη κατάλληλου ποσοστού απορρόφησης που να αντικατοπτρίζει την αποτελεσματικότερη χρήση των υφιστάμενων πόρων.

4. Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση την επιλογή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μην παρατείνει κατά ένα επιπλέον έτος τον κανόνα n+3 για την περίοδο 2014-2020, καθώς και την αξιολόγησή της ότι, ανεξάρτητα από την εμπροσθοβαρή χρηματοδότηση των πιστώσεων πληρωμών για το 2022 και το 2023 (κυρίως λόγω προχρηματοδότησης), η FAST-CARE είναι δημοσιονομικά ουδέτερη για την περίοδο 2021-2027 και δεν απαιτεί αλλαγές στα ετήσια ανώτατα όρια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τις αναλήψεις υποχρεώσεων και τις πληρωμές. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει σθεναρά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρακολουθεί τον αντίκτυπο των αλλαγών και να αφήσει περιθώρια για αναδυόμενες ή διευρυνόμενες ανάγκες ή προτεραιότητες.

Βρυξέλλες, 21 Σεπτεμβρίου 2022.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG